

Nota van beantwoording zienswijzen

In de vergadering van 2 juli 2025 heeft het algemeen bestuur de Kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Waterschap Limburg 2026 (hierna: de Kostentoedelingsverordening) in ontwerp vastgesteld. Het ontwerp van de Kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Waterschap Limburg 2026, en de daarbij horende bijlage, hebben digitaal ter inzage gelezen vanaf 7 juli 2025 voor de duur van zes weken.

Binnen deze termijn hebben vijf belanghebbenden hun zienswijzen naar voren gebracht. De inhoudelijke punten uit de zienswijzen worden in deze Nota van beantwoording zienswijzen beantwoord. Ook is aangegeven of de zienswijze aanleiding geeft tot wijziging van het ontwerp van de Kostentoedelingsverordening.

Zienswijze 1

Samenvatting

Waterschap Limburg manipuleert de natuur aan een maatschappelijke wenselijkheid. De werkzaamheden die het waterschap uitvoert zijn negatief voor de natuur. De categorie 'eigenaren van natuurterreinen' dient niet als belastingplichtige categorie te worden opgenomen in de Kostentoedelingsverordening, zodat de indiener van de zienswijze niet hoeft bij te dragen aan de werkzaamheden van het waterschap.

Reactie van het dagelijks bestuur

De wetgever bepaalt in artikel 117, eerste lid, van de Waterschapwet expliciet dat het waterschap een heffing dient op te leggen aan ingezetenen die krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van natuurterreinen (hierna: de categorie natuur). Waterschap Limburg kan niet afwijken van deze wettelijke bepaling en is daarom verplicht om een heffing op te leggen aan de eigenaren van natuurterreinen.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van het ontwerp van de Kostentoedelingsverordening.

Zienswijze 2

Samenvatting

De basis voor het categorie 'eigenaren van ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen' (hierna: categorie ongebouwd) is de wettelijke formule. Afwijken van de uitkomst van deze formule is mogelijk op basis van gebiedskenmerken. De gebiedskenmerken van Waterschap Limburg, ten opzichte van andere delen van Nederland, zijn dat er in Limburg minder beken en stuwen zijn. Dit betekent dat het waterschap minder kosten maakt, bijvoorbeeld ten aanzien peilbeheer (voor landbouwpercelen). Een verlaging van minus 25% voor de categorie ongebouwd ten opzichte van de uitkomst van de wettelijke formule is daarom rechtvaardig en noodzakelijk.

Daarnaast hanteert het waterschap een onjuiste maatstaf voor de indeling van percelen in de categorieën ongebouwd en natuurterreinen. Ook dienen de percelen waarop het Beheerpakket van COOP Natuurrijk Limburg liggen als natuurterrein te worden ingedeeld.

Reactie van het dagelijks bestuur

Het profijt van alle belastingplichtige categorieën is afgewogen tegen de uitkomst van de wettelijke formules. De wetgever heeft bepaald dat het kostenaandeel wordt berekend door middel van de volgende formule: $0,0029317 * (A^{0,7414854})$, A staat voor het aantal hectaren ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, per 1000 inwoners in het gebied van het waterschap. Daar waar het profijt en de uitkomst van de wettelijke formules niet in verhouding zijn, heeft het algemeen bestuur bestuurlijke vrijheid ingezet, gemotiveerd aan de hand van gebiedskenmerken. De bestuurlijke vrijheid betreft de vrijheid om de uitkomst van de wettelijke formule te mogen verlagen of verhogen met een bepaald percentage. Gebiedskenmerken zijn zowel kenmerken van het beheersgebied van het Waterschap Limburg als kenmerken van de taakuitoefening van Waterschap Limburg. De motivering aan de hand van gebiedskenmerken is geen vergelijking tussen het beheersgebied van Waterschap Limburg en beheersgebieden van andere waterschappen, maar van de specifieke kenmerken van het beheersgebied en de specifieke kenmerken van de taakuitoefening van Waterschap Limburg.

Voor de indeling van percelen in de categorieën ongebouwd en natuur volgt het waterschap de lijn van de Unie van Waterschappen en van het arrest van de Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3118. Van een onjuiste indeling is dan ook geen sprake.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van het ontwerp van de Kostentoedelingsverordening.

Zienswijze 3

Samenvatting

Het beheersgebied van Waterschap Limburg kent gebiedskenmerken die onvoldoende zijn meegewogen bij de vaststelling van de Ontwerp Kostentoedelingsverordening. Deze gebiedskenmerken rechtvaardigen een lager kostenaandeel voor de categorie ongebouwd, omdat het waterschap hiervan voordeel heeft. Ook doet een lager kostenaandeel voor de categorie ongebouwd geen afbreuk aan een evenwichtige kostentoedelingsverordening. De gebiedskenmerken zijn:

- groot agrarisch oppervlakte ten opzichte van het aantal inwoners,
- hoog aandeel particuliere waterberging, waterconservering en onderhoud door agrariërs,
- grote variatie in hoogteligging en bodemsoort; agrariërs investeren in tegengaan bijgaande (water)problematiek,
- hoge bijdrage van landbouw (agrariërs) aan waterkwaliteit door het verminderen van lozingen van gewasbeschermingsmiddelen.

Ook de omstandigheid dat extensieve bedrijven relatief zwaar worden getroffen door een hoger kostenaandeel dient te worden meegewogen door het waterschap bij het vaststellen van de Kostentoedelingsverordening.

Tevens wordt het waterschap opgeroepen om strakker te prioriteren bij het vaststellen van doelen en de doelen te toetsen op de wettelijke taak, haalbaarheid en kosteneffectiviteit van de doelen.

Reactie van het dagelijks bestuur

Vooropgesteld dient te worden dat (het ontwerp van) de Kostentoedelingsverordening ziet op de verdeling van kosten die het waterschap maakt voor zijn wettelijke taak als watersysteembeheerder. Inzet van bestuurlijke vrijheid aan de hand van gebiedskenmerken dient daarom te worden gemotiveerd vanuit het oogpunt van de wettelijke taak als watersysteembeheerder, en niet vanuit het oogpunt van agrariërs. Niet alle (onderhouds)werkzaamheden op eigen percelen door agrariërs hebben tot gevolg dat het waterschap minder kosten maakt in zijn wettelijke taak als watersysteembeheerder. Het waterschap is bijvoorbeeld niet verantwoordelijk voor al het water dat zich bevindt of neerslaat in zijn beheersgebied. Het waterschap is verantwoordelijk voor (peil)beheer en onderhoud van regionale watergangen. Ook gemeenten en particulieren hebben eigen verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld ten aanzien van (het afvoeren van) regenwater.

Uit het gebiedskenmerk dat het beheersgebied van het waterschap veel agrarische oppervlakte kent ten opzichte van het aantal inwoners, volgt dat het waterschap veel inspanningen verricht die ten gunste komen voor de agrarische sector en daarmee de categorie ongebouwd. Bij het beheer van watergangen in agrarisch gebied wordt namelijk rekening gehouden met de agrarische functie van het gebied, bijvoorbeeld door middel van de inrichting, het peilbeheer en het onderhoud van de watergang.

Voorts deelt het dagelijks bestuur de conclusie dat agrariërs (in hoge mate) bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit niet. Er kan hoogstens worden gesteld dat een (veel) lagere vervuiling wordt gerealiseerd door strengere regels ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermers. Het dagelijks bestuur blijft van mening dat een ophoging van het kostenaandeel voor de categorie ongebouwd gerechtvaardigd is.

De oproep aan het dagelijks bestuur om – kortgezegd – dichter bij de wettelijke taak te blijven is geen onderdeel van de Kostentoedelingsverordening. Dit deel van de zienswijze betreft niet de Kostentoedelingsverordening. De Kostentoedelingsverordening gaat slechts over de verdeling van de kosten en niet over de omvang van de kosten die het waterschap maakt als watersysteembeheerder.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van het ontwerp van de Kostentoedelingsverordening.

Zienswijze 4

Samenvatting

Volgens de Waterwet dient aan een wijziging van de Kostentoedelingsverordening een onderzoek ten grondslag te liggen. Dit onderzoek heeft niet plaatsgevonden.

De beheerders van natuurterreinen ontvangen voor het beheer geen baten. Ook de subsidies zijn te laag vanwege diverse kostenstijgingen. Als gevolg van de stijging van de waterschapslasten met 24% worden de zakelijk gerechtigden van natuurterreinen financieel zwaar geraakt.

Natuurterreinen en het beheer daarvan zorgen voor een robuuster watersysteem door de bufferende werking voor zowel droge als natte perioden. Deze bijdrage ziet indiener van de zienswijze graag terug in een verdere verlaging van het kostenaandeel van natuurterreinen.

Veel investeringen die het waterschap maakt zijn naar aanleiding van wettelijke verplichtingen en hebben vooral betrekking op eigendommen van het waterschap, bijvoorbeeld in de vorm van beekherstelprojecten. Het is niet redelijk om deze kosten voor het algemene belang af te wentelen op eigenaren van natuurterreinen elders in het beheersgebied.

Indiener verzoekt het bestuur van het waterschap om af te zien van een ophoging van het kostenaandeel voor de categorie eigenaren van natuurterreinen (hierna: categorie natuur), en verzoekt tevens om een verlaging van het kostenaandeel voor de categorie natuur vast te stellen.

Reactie van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur is niet bekend met een bepaling uit de Waterwet of Waterschapswet met daarin een verplichting tot een onderzoek ten aanzien van het opstellen van de Kostentoedelingsverordening. Hierbij wordt wellicht ten overvloede opgemerkt dat nagenoeg alle bepalingen in de Waterwet zijn vervallen als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024.

Het dagelijks bestuur herkent zich niet in het beeld dat kosten worden afgewenteld. Waterschap Limburg heeft een wettelijke taak als watersysteembeheerder. Alle kosten die het waterschap hiervoor maakt worden betaald uit geheven belastingen. De Kostentoedelingsverordening is het instrument om een rechtvaardige verdeling van de kosten van het watersysteembeheer te bewerkstelligen. Per categorie belastingplichtigen geldt voor het gehele beheersgebied één tarief. Waterschap Limburg kan niet afwijken van deze wettelijke systematiek.

Dat natuurterreinen bijdragen aan een robuuster watersysteem is onderkend door de wetgever. De uitkomst van de wettelijke formule voor het kostenaandeel voor de categorie natuur is bijvoorbeeld significant lager dan de minimumaandelen van de overige categorieën. De bijdrage van natuurterreinen aan een robuuster watersysteem is derhalve al verdisconteerd door de wetgever.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van het ontwerp van de Kostentoedelingsverordening.

Zienswijze 5

Samenvatting

De twee knelpunten die zijn opgelost met de herziening van het belastingstelsel zien op de categorieën ongebouwd en gebouwd. Het aandeel volgens de huidige kostentoedelingsverordening en de uitkomst van de wettelijke formule voor de categorie natuur zijn beide 0,21%. Voor de

categorie ingezetenen is gebruik gemaakt van bestuurlijke vrijheid om dat kostenaandeel gelijk te houden op 40%. De inzet van bestuurlijke vrijheid dient achterwege te blijven voor de categorie natuur.

Een deugdelijke argumentatie voor de inzet van bestuurlijke vrijheid is vereist, maar ontbreekt. De argumentatie is summier en onjuist of onduidelijk vanwege de volgende redenen.

- De aangehaalde gebiedskenmerken gaan over verrichtingen door het waterschap, maar niet over gebiedskenmerken.
- Wat wordt bedoeld met dat het waterschap “veel” inspanningen verricht voor de categorie natuur?
- Ook voor de categorie ongebouwd worden “veel” inspanningen verricht. Zijn er ook categorieën waarvoor het waterschap niet veel inspanningen verricht?
- Maatregelen voor het herstel van de waterkringloop hebben niets te maken met de taak als watersysteembeheer, maar als zuiveraar van stedelijk afvalwater. Daarnaast heeft deze inspanning niets te maken met de categorie natuur.
- Het nemen van maatregelen ter voorkoming van vernatting en verdroging zijn geen specifieke (gebieds)kenmerken van Waterschap Limburg. Op welke specifieke maatregelen wordt gedoeld waarvan de categorie natuur meer profiteert dan de categorieën ongebouwd en gebouwd.
- Natuurterreinen zorgen ervoor dat Waterschap Limburg minder maatregelen hoeft te treffen ter voorkoming van vernatting en verdroging.

Daarnaast lijkt het op ongelijke behandeling en bestuurlijke willekeur dat de ophoging voor de categorie ongebouwd wordt gematigd naar 10% vanwege een te grote lastenverschuiving, maar dat een diezelfde redenering niet leidt tot een matiging voor de categorie natuur. De eigenaren van natuurterreinen hebben al veel moeite om het beheer te kunnen financieren.

In de ontwerp kostentoedelingsverordening is een verlaging van 16% voor de categorie gebouwd vastgesteld, van 59,20% in het basisscenario naar 49,50% in de ontwerp kostentoedelingsverordening. Het is onbegrijpelijk waarom ervoor gekozen is om het kostenaandeel van de categorie natuur op het hoogst mogelijke percentage vast te stellen en niet kiest voor het scenario waarbij het kostenaandeel van de categorie natuur 00,21% blijft en het kostenaandeel van de categorie gebouwd, 49,55%.

Reactie van het dagelijks bestuur

Het begrip ‘gebiedskenmerken’ omvat zowel kenmerken van het beheersgebied als kenmerken van de taakuitoefening van het waterschap en heeft daarmee betrekking op zowel specifieke omstandigheden in en specifieke karakteristieken van het beheergebied als specifieke kenmerken van de taakuitoefening. Gebiedskenmerken zijn dus niet enkel kenmerken van het beheersgebied.

Voor de categorieën ongebouwd en natuur verricht het waterschap veel inspanningen. ‘Veel’ is relatief, in die zin dat het wordt vergeleken met de uitkomst van wettelijke formules, respectievelijk 9,31% en 0,21%. Ongeveer 90% van de totale lasten wordt gedragen door de categorieën ingezetenen en gebouwd. Voor deze categorieën geldt deze motivering niet.

Voor veel werkzaamheden die het waterschap verricht geldt dat niet enkel één categorie belastingplichtigen daarvan profiteert. Het is mogelijk dat twee of drie categorieën profiteren. De werkzaamheden op het gebied van de verbetering van waterkwaliteit in het watersysteem zijn daar een voorbeeld van. De categorieën ingezetenen, ongebouwd en natuur profiteren hiervan, maar de categorie gebouwd niet. De werkzaamheden met betrekking tot het herstel van de waterkringloop omvatten bijvoorbeeld onder andere het zorgen voor buffers en vertraagde afvoer, het (indirect) bevorderen van biodiversiteit en het stimuleren van infiltratie van regenwater, zodat dit niet wordt afgevoerd op watergangen.

Dat natuurterreinen bijdragen aan een robuuster watersysteem is onderkend door de wetgever. De uitkomst van de wettelijke formule voor het kostenaandeel voor de categorie natuur is bijvoorbeeld significant lager dan de minimumaandelen van de overige categorieën. De bijdrage van natuurterreinen aan een robuuster watersysteem is derhalve al verdisconteerd door de wetgever.

Bij de vaststelling van het kostenaandeel van de categorie natuur zijn het profijt en de uitkomst van de wettelijke formule tegen elkaar afgewogen. Het dagelijks bestuur blijft van mening dat bij een afweging van deze twee gegevens, een ophoging van het kostenaandeel voor de categorie ongebouwd gerechtvaardigd is. Dat een verandering per procentpunt een groter gevolg heeft voor de eigenaren van natuurterreinen dan voor de eigenaren van onroerende gebouwde zaken, is geen reden om af te zien van de inzet van bestuurlijke vrijheid.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van het ontwerp van de Kostentoedelingsverordening.